

FIȘA DISCIPLINEI

Frazeologie / Teoria și practica traducerii

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Limbi și literaturi slave
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclu de studii	Nivel licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limbă și literatură rusă
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		(1) Frazeologie / Teoria și practica traducerii – (disciplinele fac parte din pachetul de Curs opțional 5 – LLX5108) (în limbile rusă și română)				Codul disciplinei	LLS5124	
2.2. Titularul activităților de curs			Lector univ. dr. Balázs Katalin / Lector dr. Sanda Misirianțu					
2.3. Titularul activităților de seminar			Lector univ. dr. Balázs Katalin / Lector univ. dr. Sanda Misirianțu					
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	5	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	Opt.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					34
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					25
Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					23
Tutoriat (consiliere profesională)					5
Examinări					4
Alte activități					7
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					98
3.8. Total ore pe semestru					154
3.9. Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Promovarea examenului la disciplina Curs opțional 5 presupune promovarea segmentelor <i>Frazeologie și Teoria și practica traducerii</i> , cele două segmente având pondere egală (50%+50%) în calculul mediei.
4.2. de competențe	Curs 1 – Noțiuni teoretice din domeniul lexicologiei și din alte compartimente ale limbii; un inventar lexical însușit la orele de cursuri teoretice și practice de limbă rusă din semestrele anterioare. Curs 2 – Noțiuni de bază de teoria și practica traducerii.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs dotată cu tablă, laptop, videoproiector
5.2. de desfășurare a seminarului	Sală de curs dotată cu tablă, laptop, videoproiector. Prezența la orele de curs nu este obligatorie; prezența la orele de seminar este obligatorie în proporție de 75%, prezentarea la evaluarea finală fiind condiționată de frecventarea orelor de seminar.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/ esențiale	<ul style="list-style-type: none"> C1. Utilizarea adecvată a conceptelor în studiul lingvisticii generale, al teoriei literaturii și al literaturii universale și comparate. C2. Comunicarea eficientă, scrisă și orală, în limba română și în limba rusă. C3. Descrierea sistemului fonetic, lexical și gramatical al limbii ruse și utilizarea acestuia în producerea și traducerea de texte și în interacțiunea verbală. C5. Descrierea sistemului fonetic, lexical și gramatical al limbii moderne B și utilizarea acestuia în producerea și traducerea de texte și în interacțiunea verbală.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbă și literatură în deplină concordanță cu etica profesională. CT2. Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice. CT3. Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Curs și seminar 1</p> <ul style="list-style-type: none"> Însușirea conceptelor din domeniul frazeologiei ruse. Dezvoltarea și perfecționarea deprinderilor de comunicare orală și scrisă; aplicarea în practică a cunoștințelor teoretice. Completarea vocabularului cu îmbinări stabile de cuvinte. <p>Curs și seminar 2</p> <ul style="list-style-type: none"> Dobândirea cunoștințelor specifice traductologiei. Familiarizarea cu terminologia disciplinei. Manifestarea interesului de către studenți pentru profesia de traducător.
---------------------------------------	--

7.2 Obiectivele specifice	<p>Curs și seminar 1</p> <ul style="list-style-type: none"> Familiarizarea studenților cu noțiunile de bază; cu termenii disciplinei (conceptul de frazeologism și frazeologie; caracteristicile specifice ale unităților frazeologice; tipuri de frazeologisme; frazeologisme polisemantice, omonime, sinonime etc.). Identificarea unităților frazeologice în diferite texte, găsirea echivalentelor în limba maternă (română/maghiară). Dezvoltarea abilităților de utilizare corectă a frazeologismelor limbii ruse în vorbirea scrisă și orală. Recunoașterea și explicarea diferitelor fenomene ale limbii ruse ce țin de domeniul frazeologiei, punerea acestora în contrast cu aspecte corespondente ale frazeologiei limbii materne. Aprofundarea și dezvoltarea competențelor lingvistice; îmbogățirea vocabularului. <p>Curs și seminar 2</p> <ul style="list-style-type: none"> Înțelegerea importanței cunoașterii contextului în care se naște o traducere. Cunoașterea strategiilor, a procedeele și a greșelilor de traducere. Analizarea posibilităților de traducere în/din limbile rusă și română. Conștientizarea unor posibile direcții de lucru pe „șantierul traducătorului”. Cunoașterea celor mai importanți traducători din literatura rusă în limba română. Manifestarea de către studenți a interesului pentru profesia de traducător.
----------------------------------	---

8. Conținuturi

8.1 Curs 1 (Frazeologie)	Metode de predare	Observații
1. Noțiuni introductive. Obiectul de studiu al frazeologiei. Conceptul de frazeologism: definiție.	Expunerea, explicația, exemplificarea, dialogul, dezbateră	
2. Principalele caracteristici ale frazeologismelor. Clasificarea frazeologismelor limbii ruse din punctul de vedere al contopirii lor semantice: clasificarea după V. V. Vinogradov și N. M. Șanski.	Expunerea, explicația, exemplificarea, dialogul, dezbateră	
3 Polisemia frazeologică. Criterii de delimitare a frazeologismelor polisemantice de cele omonime..	Expunerea, explicația, exemplificarea, dialogul, dezbateră	
4. Omonimia frazeologică. Clasificarea omonimelor frazeologice.	Expunerea, explicația, exemplificarea, dialogul, dezbateră	
5. Sinonimia frazeologică. Serii sinonimice frazeologice. Delimitarea sinonimelor frazeologice de variantele frazeologice.	Expunerea, explicația, exemplificarea, dialogul, dezbateră	
6. Originea frazeologismelor limbii ruse.	Expunerea, explicația, exemplificarea, dialogul, dezbateră	
7. Colocviu		
Bibliografie <ul style="list-style-type: none"> Balázs Katalin, <i>Активный компонент в русских фразеологических моделях / Componentul activ în frazeologismele rusești</i>, în <i>Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Philologia</i>, Categ. CNCIS B+, Cluj-Napoca, 1/2008, p. 56-61. 		

- Balázs Katalin, *Семантические и грамматические свойства фразеологизмов русского языка / Trăsăturile semantice și gramaticale ale frazeologismelor limbii ruse*, în „Studii de limbă, literatură și metodică”, vol. IX, Cluj-Napoca, 1998, p. 77-114.
- Bolocan, Gh., Voronțova, Tatiana, *Dicționar frazeologic rus-român*, București, Editura Științifică, 1968.
- Cojocar, Dana, *Фразеология. Основные понятия*, București, 2004.
- Colțun, Gh., *Dicționar frazeologic român-rus*, Chișinău, Ed. Arc, 1996.
- Баско, Н.В., *Русские фразеологизмы в ситуациях*, уч. пос., Москва: Русский язык, 2017.
- Виноградов, В.В., *Об основных типах фразеологических единиц в русском языке*, в кн. *Лексикология и лексикография. Избранные труды*, Москва, 1977.
- Ломакина, О.В., *Фразеология в тексте*, Москва: РУДН, 2019.
- Лысякова, М.В., *Лексикология современного русского языка: лекции*, Москва, изд-во РУДН, 2020.
- Телия, В.Н., *Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологические аспекты*. Москва, 1996.
- Шанский, Н. М., *Фразеология современного русского языка*, Москва, «Либроком», 5 изд., 2010.
- ****Фразеологический словарь русского языка*, под ред. А.И. Молоткова, Москва: Русский язык, 1986.
- Чепкова, Т.П., *Русский язык как иностранный. Знакомимся с русской фразеологией*, учеб.пос., 2-е изд., стер., Москва: Флинта, 2013. // <http://znanium.com/bookread.php?book=466435>
- Яранцев, Р.И., *Русская фразеология. Словарь-справочник*, Москва: Русский язык, 1997.

8.2 Seminar 1 (Frazeologie)	Metode de predare	Observații
1. Discutarea temelor propuse în vederea realizării referatelor de seminar. Lingviști consacrați ai frazeologiei ruse: V.V. Vinogradov, N.M. Șanski, V.N. Telia etc. Prezentarea celor mai importante dicționare frazeologice rusești.	Expunerea, demonstrația, dialogul, analiza	
2. Trăsăturile semantice și gramaticale ale frazeologismelor limbii ruse.	Expunerea, demonstrația, dialogul, analiza	
3. Valoarea stilistică a unităților frazeologice.	Expunerea, demonstrația, dialogul, analiza	
4. Criteriul traductibilității unităților frazeologice.	Expunerea, demonstrația, dialogul, analiza	
5. Specificul național reflectat în unitățile frazeologice.	Expunerea, demonstrația, dialogul, analiza	
6. Frazeologia contrastivă.	Expunerea, demonstrația, dialogul, analiza	
7. Prezentarea referatelor.		

Bibliografie

- Balázs Katalin, *Analiza lingvistică a proverbelor din limbile rusă, română și maghiară*, în vol. „Slavistica europeană azi”, Editor: Sanda Misirianțu, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2007, p. 187-195.
- Balázs Katalin, *Семантические и грамматические свойства фразеологизмов русского языка / Trăsăturile semantice și gramaticale ale frazeologismelor limbii ruse*, în vol. „Studii de limbă, literatură și metodică”, vol. IX, Cluj-Napoca, 1998, p. 77-114.
- Bolocan, Gh., Voronțova, Tatiana, *Dicționar frazeologic rus-român*, București, Editura Științifică, 1968.
- Colțun, Gh., *Dicționar frazeologic român-rus*, Chișinău, Ed. Arc, 1996.
- Козлова, Р.М., *Структурно-семантические модели фразеологизмов*, в кн. *Проблемы фразеологической и лексической семантики*, Москва, ИТИ Технологии, 2004, с. 76-79.
- Ломакина, О.В., *Фразеология в тексте*, Москва: РУДН, 2019.
- ****Фразеологический словарь русского языка*, под ред. А.И. Молоткова, Москва, Русский язык, 1986.
- Яранцев, Р.И., *Русская фразеология. Словарь-справочник*, Москва, Русский язык, 1997.

8.3 Curs și seminar 2 (Teoria și practica traducerii)	Metode de predare	Observații
---	-------------------	------------

<p>C1. Curs introductiv: 1) comunicarea obiectivelor propuse; precizări privind modalitățile de evaluare; schițarea principalelor direcții și teme abordate în cadrul cursului; 2) prezentarea bibliografiei reprezentative pentru domeniu; 3) prezentarea terminologiei domeniului.</p> <p>S1. Seminar introductiv: 1) chestionarea studenților privind sfera de interes și așteptările personale; discutarea demersurilor propuse; 2) activitate practică: traducere de text.</p>	Expunerea, argumentarea, analiza, dialogul	
<p>C2. 1) Arta de a traduce. 2) Procesul de traducere. Particularități și dificultăți ale activității de traducere.</p> <p>S2. Practica traducerii: decizie și asumare traductivă.</p>	Expunerea, argumentarea, analiza, dialogul	
<p>C3. 1) Cine traduce? – profilul traducătorului. Triada „Scriitor – Traducător – Editor”: conștientizarea importanței rolului traducătorului. 2) Traducători din literatura rusă în limba română.</p> <p>S3. Relația „Scriitor – Traducător” – studiu de caz: trad. Antoaneta Olteanu/ scriitorii Mihail Șişkin și Andrei Kurkov. 2) Text literar: analiza variantelor de traducere.</p>	Expunerea, argumentarea, analiza, dialogul	
<p>C4. 1) Aspecte lingvistice ale traducerii. 2) Greșeli de traducere. Procedee de traducere. Strategii de traducere.</p> <p>S4. Traducerea – mijloc de învățare a unei limbi.</p>	Expunerea, argumentarea, analiza, dialogul	
<p>C5. Aspecte culturale ale traducerii.</p> <p>S5. Analiză de text: particularități ale transpunerii realităților lingvistice.</p>	Expunerea, argumentarea, analiza, dialogul	
<p>C6. 1) „Șantierul traducătorului”: direcții și opțiuni. 2) Infrapaginalul traducerii: importanța notelor de subsol.</p> <p>S6. 1) Studiu de caz: Jaroslav Hašek, <i>Peripețiile bravului soldat Švejk în războiul mondial</i>. 2) Studiu de caz: „From Russia with love”.</p>	Expunerea, argumentarea, analiza, dialogul	
<p>C7. Colocviu</p> <p>S7. Prezentarea referatelor.</p>		
<p>Bibliografie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ермолович, Д.И., <i>Основы профессионального перевода</i>, Москва, 1996. • Комиссаров, В.Н., <i>Теория перевода (лингвистические аспекты)</i>, Москва, «Высшая школа», 1990. • Марчук, Ю.Н., <i>Теория и практика перевода</i>, Москва, «НВИ-Тезаурус», 2005. • Фёдоров, А. В., <i>Основы общей теории перевода</i>, Москва, «Высшая школа», 1983. • Ballard, Michel: <i>Numele proprii în traducere</i>, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2011. 		

- Bantas, Andrei: *Didactica traducerii*, București, Editura Teora, 1999.
- Condrea, Irina: *Comunicarea prin traducere*, Chișinău, Editura Tehnica-Info, 2001.
- Eco, Umberto: *A spune cam același lucru: experiențe de traducere*, Iași, Editura Polirom, 2008.
- Ionescu, T., *Știința și/sau arta traducerii*, Limes, Cluj-Napoca, 2003.
- Jeanrenaud, Magda: *Universaliiile traducerii: studii de traductologie*, Iași, Editura Polirom, 2006.
- Lungu-Badea, Georgiana: *Mic dicționar de termeni utilizați în teoria, practica și didactica traducerii*, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2012.
- Nida, Eugene Albert: *Traducerea sensurilor: traducerea posibilă și imposibilă*, Iași, Editura Institutului European, 2004.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este în concordanță cu materia care se predă în alte centre universitare din țară și din străinătate, ca de exemplu: Universitatea din București, Universitatea „Al.I. Cuza” din Iași, Universitatea Jagiellonă (Polonia), Universitatea din Varșovia (Polonia), Universitatea din Szeged (Ungaria).
- În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul/specializarea are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu: 1. TRADEURO SRL 2. S.C. SIMEX S.A. 3. Wolters Kluwer Financial Services 4. S.C. Universal CO SA.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs și seminar 1	1. cunoașterea conceptelor, fenomenelor prezentate, discutate la orele de curs și seminar.	Colocviu (scris / oral) Prezența la seminarii este obligatorie în proporție de 75%	50%
	2. asimilarea limbajului de specialitate.		
	3. capacitatea de a aplica în practică cunoștințele din domeniul frazeologiei (exerciții, traduceri, identificarea frazeologismelor în texte).		
	4. elaborarea (obligatorie) și prezentarea unui referat, pe parcursul semestrului, pe o temă aleasă din frazeologie (prezența la orele de seminarii, activitatea pe parcursul semestrului, prezentarea referatului – 50% din nota la Frazeologie).		
10.5. Curs și seminar 2	1. activitatea pe parcursul semestrului:	Colocviu (scris / oral) Prezența la seminarii este obligatorie în proporție de 75%	50%
	a. intervenții în cadrul discuțiilor propuse (35%).		
	b. realizarea temelor și/sau elaborarea lucrărilor de seminar (35%);		

	2. evaluare, în cadrul colocviului (30%).		
10.6 Standard minim de performanță			
Curs și seminar 1 <ul style="list-style-type: none"> Însușirea cunoștințelor de bază privind frazeologia limbii ruse. Cunoașterea sensului unităților frazeologice studiate la curs și seminar. Identificarea frazeologismelor în texte; capacitatea de analiză. Utilizarea corectă și adecvată a frazeologismelor în limbajul oral și scris. Curs și seminar 2 <ul style="list-style-type: none"> Familiarizarea cu terminologia disciplinei. Cunoașterea celor mai importanți traducători din literatura rusă în limba română.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă

Data completării:
21.01.2025

Numele și semnătura titularului de
curs și seminar 1
Lector univ. dr. Katalin Balázs

Balázs

Numele și semnătura titularului de
curs și seminar 2
Lector univ. dr. Sanda Misirianțu

Sanda Misirianțu

Data avizării în Departament:
29.01.2025

Numele și semnătura directorului de departament
Conf. univ. dr. Ioan Herbil

Herbil

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului